

Oponentský posudek na bakalářskou práci sl. Boženy Honzírkové Hledání ztraceného ráje. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2009, 63 s.-

Vedoucí práce: Mgr. Martin Heřmanský

Bakalářská práce sl. Boženy Honzírkové, práce zastřešená poetickým názvem, jemuž ovšem chybí podtitul typu Funkce eko-komunity v lokalitě X, vznikla na základě dvou krátkodobých terénních výzkumů v obci Hrochovce na Slovensku. Prostředí, které si studentka, jak sama přiznává, částečně pod vlivem mladistvého romantismu, k výzkumu vybrala, pokládám – z hlediska antropologa - za nesmírně zajímavé a zároveň – jak se mladá kolegyně sama přesvědčila – za velmi obtížný „terén“. Jakkoliv bych byla opatrnější při formulování úvah o rozpadu komunikačních struktur v současnosti (a spíše než o moderní bych uvažovala o postmoderní době), stanovený cíl práce: analýza způsobů fungování komunity a odchýlení její současné podoby od původních představ i zvolená metoda zpracování: polořízené rozhovory by se mi jevily (i když bych větší důraz kladla na přímé zúčastněné pozorování) jako adekvátní kdyby ... A zde začíná klíčový problém práce: kdyby sl. Honzírková byla zkušeným badatelem a kdyby mohla dlouhodobě ve zvolené komunitě žít. Na druhé straně však považuji za cenné, že byla schopna relativně velmi zdařile popsat, jak se její původní výzkumné strategie sesypaly jako domeček z karet. Slabší je ovšem teoretické zařazení práce, kde studentka opět zaměřuje modernismus a postmodernismus. Tato část navíc není příliš propojena s vlastním výzkumem. Např. studentka popisuje van Genepovu teorii rituálů, aniž by ve zkoumané komunitě analyzovala rituál přijetí nováčka. Jiný příklad: zkoumaný vzorek je charakterizován svým přechodem od spontánní komunity v normativní, aniž by bylo napsáno, kdy vznikla jeho „charta“.

Mé další připomínky se týkají představení lokality, právě tak jako jednoho z cenných pramenů, které kolegyně získala (zápisy z porad valné hromady za deset let). Čtenáři mohla být nabídnuta data z lexikonu obcí, socioprofesionální struktura členstva komunity, jeho regionální původ apod. Za závažné pokládám však především to, že se výzkum roztříštil na řadu dílčích problémů, které studentka nebyla schopna pospojovat. Jinak řečeno: každý z výzkumných problémů, které kolegyně „nakousla“ (hierarchie v rámci komunity, přijímání nováčků, vztah „ekologů“ /z nichž poznala ovšem jen zlomek: 6 ze 75/ a starousedlíků, záměr zakladatelů a způsoby jeho prosazování /co jednotliví zakladatelé vnímali pod pojmem život slovanských předků?/, pracovní den v Hrochovicích, výstupy z komunity, konflikty, sváteční chvíle), by zasloužil mnohem jemnější výzkum a jeho následné zpracování, důslednější verifikaci zjištění. Připomínku bych neměla pouze k popisu prostor, kde sídlí a pracuje komunita. Do ekonomického fungování bych pravděpodobně zahrнула i výtěžnost či prodělečnost „podniku“. Zajímavé by bylo také položení otázky, z jakého časového období pocházejí jednotlivé „zvyky“ komunity, jaký význam jim přiřkládají jejich provozovatelé. Výzkum měl probíhat paralelně mezi staro- a novousedlíky. Jak chce autorka analyzovat komunitou slavené svátky na základě výpovědi jednoho informátora?

Závěrem. Předložený text bych vnímala spíše jako uvedení kolegyně do terénu, který by se jí zcela jistě otevřel. Proto doporučuji návratný dlouhodobý výzkum, alespoň prozatímní zúžení indikátorů, s jejichž pomocí bude zkoumání snu a reality slovenských „ekologů“ prováděno. V tuto chvíli bych ocenila především schopnost najít zajímavý terén, obrovskou angažovanost, s níž

studentka pracovala, badatelskou sebereflexi. Nahlédnout pod povrch je však něco jiného než komunitu hloubkově poznat. Jako povzbuzení k dalšímu bádání uděluji známku velmi dobrou v horším bodovém pásmu.

V Praze 11. března 2009

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.